

Соларет

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

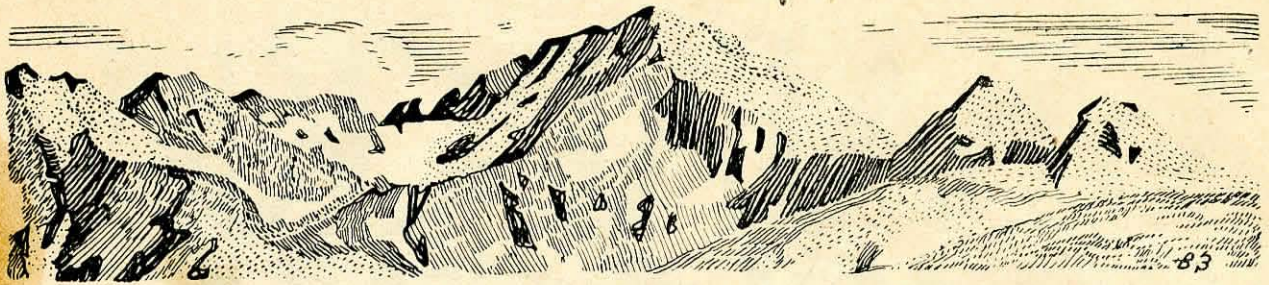
Год. XXI.

Юний — 1929.

Книга 6.

НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ЦАРЬ БОРИСЪ III
ПОЧЕТЕНЪ ПРЕДСЕДАТЕЛЪ НА БЪЛГАРСКОТО ТУРИСТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО.

НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ЦАРЬ БОРИСЪ III

ПОЧЕТЕНЪ ПРЕДСЕДАТЕЛЪ НА БЪЛГАРСКОТО ТУРИСТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО

Отъ Д-ръ П. Козаровъ

На 18. I. 1912 г. Софийския клонъ отъ Б. Т. Д. — „Алеко Константиновъ“ поднесе на Н. Ц. В. Князь Борисъ по случай пълнолѣтието му нашитѣ емблеми: туристическа значка и хубава гега. Още тогава той съ радостъ прие това отличие и заяви, че обича много излетитѣ и природата, интересъ къмъ която проявявалъ още отъ рано детство.

Отъ тогава изминаха 18 години и изглежда, че изявлението на Н. В. Царя се оправда напълно и надмина дори нашитѣ очаквания. Огдавна вечъ той се е посветилъ съ жаръ за опознаване на нашата хубава родина и е признатъ всеобщо „като пръвъ между първитѣ туристи“. Той е посетилъ и обходилъ всички най-интересни и красиви мѣста на България, която познава по-добре отъ всѣки другъ, като при това въ своитѣ излети е проявявалъ рѣдка смѣлостъ и издържливостъ, за което съ възхищение говорять неговитѣ придружници.

Но нашия младъ и любознателенъ Царъ ходи не само като туристъ въ природата, а и като страстенъ натуралистъ. Благодарение на интереса насаленъ въ него отъ ранно детство отъ неговия баща Фердинандъ I, Царъ Борисъ съ течение на времето стана отличенъ зоологъ и ботанистъ. Неговитѣ познания по родната флора и фауна сж много голѣми и общепризнати. А като ревностенъ събирачъ, той е открилъ много нови за България и науката растения, животни и вкаменелости.

Освенъ това той разшири и обогати научнитѣ сборки и институти, онаследени отъ августейшия му баща, които съ нѣкои свои отдѣли съперничать съ най-добритѣ такива въ З. Европа.

Всичко това даде поводъ м. година, по случай десетолѣтието отъ неговото царуване, нашиягъ държавенъ университетъ да го провъзгласи за „почетенъ докторъ на природнитѣ науки“.

Не трѣбва сжщо да се забравя, че Н. В. нашиягъ любимъ Царъ е страстенъ ловець и е направилъ твърде много за запазването и развъжданieto на рѣдки животински видове, които сж вече на изчезване; създаде е специални ловни ревири (въ Чамкория, Кричимъ, Дели-орманъ и другаде) и е ревностенъ членъ на ловната организация.

Всѣко свободно време той използва да бжде всредъ природата, самъ или придруженъ отъ учени

и се отдава съ увлечение на своитѣ любими научни занятия.

И съ право може да се твърди, че Царъ Борисъ III познава надземна и подземна*) България тѣй добре, както рѣдко други наши учени — природоизпитатели.

Въ връзка съ тържествата, послучай хиляда годишнината отъ царуването на Царъ Симеонъ и десетъ годишнината отъ неговото царуване, XXII юбилеенъ конгресъ на Б. Т. Д., станалъ въ Ловечъ на 24 и 25 Май н. г., въ признаніе на неговия голѣмъ интересъ и заслуги къмъ родния туризъмъ, го провъзгласи единодушно и съ възторжени акламации — за почетенъ председателъ на Българското Туристическо Дружество.

По тоя случай бидоха размѣнени следнитѣ телеграми:

„Д-ръ П. Козаровъ, председателъ конгреса Б.Т.Д.

Трогнатъ отъ хубавитѣ приветствия, които ми изказвате по случай юбилейния Ви конгресъ, благодаря отъ сърдце Вамъ и на туристическото дружество. Съ радостъ приемамъ избирането ми за вашъ почетенъ председателъ и като изпращамъ на всички Ви моя туристически поздравъ, пожелавамъ на родния туризъмъ все по-голѣмо разрастване, а на българския туристъ съ здраве и бодростъ да броди недрата на родната земя и опознавайки отблизо нейнитѣ природни красоти, да я обича все по-горещо и ѝ служи все по-преданно.

Царьтъ“.

Телеграмата до Н. В. Царя е гласѣла: София, Двореца, Н. В. Царя.

XXII редовенъ юбилеенъ конгресъ на Българското туристическо дружество приветствува Ваше Величество — първия между първитѣ туристи, поклонници и познавачи на красната българска природа и въ признаніе заслугитѣ Ви къмъ родния туризъмъ, единодушно и съ акламации Ви провъзгласи за свой почетенъ председателъ. Молейки Ви да благоволите и приете този изборъ на конгреса, пращаме Ви волното туристическо здравей“!

Председателъ на конгреса: Д-ръ П. Козаровъ“.

*) Имамъ предъ видъ пещеритѣ на България, които той е посѣтилъ и изучавалъ, често при най трудни условия.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТЪ СЪБОРЪ ВЪ ЛОВЕЧЪ.

Той е двадесет и втори по редъ и е юбилеенъ, защото тази година изтичатъ 30 години отъ основаването на първото българско туристическо д-во „Алеко Константиновъ“, което тури начало на организирания туризъмъ у насъ. Определенъ бѣ да трае три дни, отъ 24 до 26 май.

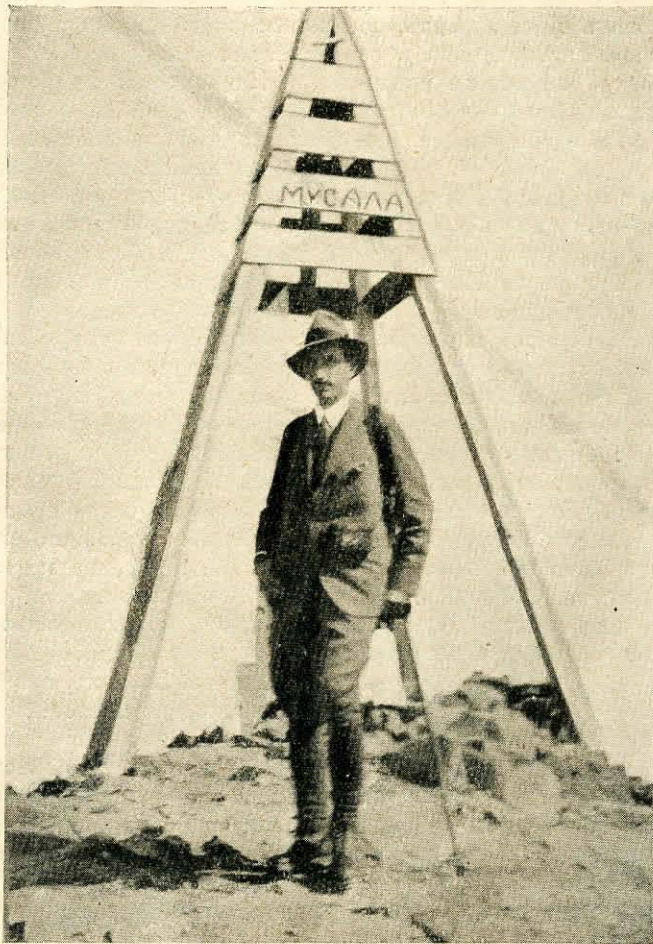
Тихиятъ и скромненъ „Алтънъ Ловечъ“ е не-обикновено оживенъ. Зеленитѣ арки, почи-стенитѣ улици, праз-ничната премѣна и при-ветливитѣ погледи на гражданството създа-ватъ приятната обста-новка, въ която 53 ту-ристически д-ва отъ всички краища на Бъл-гария сж си дали среща.

Още отъ 23, въ надвечерието на конгре-са, градътъ почна да се пълни съ туристи. Тѣ пристигатъ по всички пѣтища и отъ всички посоки. Едни идатъ отъ къмъ Плѣвенъ съ авто-мобици, други пеши прекосили планината, трети рано сутринта пристигатъ съ влака. Прахъ и чернилка по-крива загорѣлитѣ здра-ви лица, но никаква умора не се чете въ бодрия ходъ. Най-мно-го сж на почитъ пеша-цитѣ, които, сѣкашъ на шега прехвърлили Бал-кана и се озовали на своя конгресъ като „истински туристи“. Навредъ по главнитѣ улици гъмжи народъ. Млади хора отъ двата края на България радостно се здрависватъ, като стари приятели — тѣ се считатъ за винаги свър-зани, защото нѣкога заедно сж се катерили по нѣкой стрѣменъ връхъ, ношували сж въ хижата или на открито, въ нѣкоя гѣнка на планината. И звуч-ното „Ехо! Ехо!“, което е туристическото ура, често прокънтява като сърдечно приветствие, и до късна нощъ се носи надъ празничния градъ . . .

Празникътъ на св. Кирилъ и Методи този пѣтъ бѣ по-тържественно чествуванъ, защо наредъ съ гра-жданството, учащата се младежъ и мѣстниятъ гарни-зонъ, цѣла България бѣ тукъ представена отъ своитѣ бодри кръстосвачи, туриститѣ. Сжщиятъ день, следъ

пладне, съборътъ бѣ откритъ съ приветствие и от-четъ отъ г. *Н. Галчовъ*, подпредседателъ на Цен-тралното настоятелство, т. е. на съюза на всички ту-ристически дружества въ царството.

Отчетътъ заслужава особено внимание, защото неговитѣ данни откриватъ една крайно симпатична творческа дейность, за която нашето широко обще-ство малко знае.—Тури-ститѣ притежаватъ че-тири обширни туристи-чески домове (Търново, Вратца, Ловечъ и Плѣ-венъ) и 10 удобни хи-жи, кацнали върху най-красивитѣ и високи род-ни планини: Витоша, Рила, Родопи, Осогово, Ст. Планина, Пиринъ и др. Тѣзи сгради стру-ватъ около четири ми-лиона лева и сж по-строени безъ ничия по-мощъ, — отъ самитѣ ту-ристи, отъ тѣхнитѣ мал-ки членски вноски и отъ тѣхния голѣмъ эн-тусиазъмъ. На грѣбъ тѣ сж носили градиво, ра-ботили сж лично, съби-рали сж срѣдства. Ако обществото и ржковод-нитѣ личности у насъ биха познавали по-от-близо дѣлото на тури-ста, биха му помогнали горещо и тогава не би останало красиво кѣтче, кждето уютна хижа да не прибира пѣтника, за да му нашепва въ шума на планинския вѣтъръ, колко е хубава българ-ската природа и колко е плодносно братското

Н. В. Царъ Борисъ III на в. Мусала

дѣло. Но за жалость или за добра честь, нашитѣ туристи не обичатъ да шумятъ около себе си и да показватъ дѣлата си. Тѣ предпочитатъ да но-сятъ на грѣбъ керемиди и гвоздеи, но да не пода-ватъ заявление за държавна помощъ. Толкозъ по-добре — тѣ двойно сж я заслужили. Навредъ Ту-ристическиятъ д-ва, съ свои срѣдства и трудъ сж по-строили седемъ чешми и 12 мостове въ плани-ната. Залесяванията около хижитѣ е правило, но туриститѣ извършватъ и по-широки засаждания, въ по-близки или по-далечни мѣста, напр. въ Перникъ, Търново, Вратца, Ст. Загора, Казанлъкъ и др. Навредъ тукъ-тамъ сж прокарани пѣтеки и сж маркирани

общо 114 км. планински пжтища. Изучването на планинитѣ — тѣхнитѣ пжтеки, климатѣ, туристически особености презѣ разнитѣ сезони и т. н., е почнало и има изгледи успѣшно да се развива. Навредѣ колко е силно съзнанието у туриста и колко е здрава организацията, се вижда и отъ следния фактъ: туристическиятѣ клонове сж устроили спални за туристи въ Банско, Казанлъкъ, Тръвна, Разлогъ и Самоковъ. И съборътѣ се сѣрди на: Карлово, Варна, Дупница, Бѣлоградчикъ и Прѣславъ че не сж уредили спални, макаръ че за целта на всички е била отпусната сумата 17,000 лева общо!! Човѣкъ би се засмѣлъ, но и замислилъ. Съ такава нишожна сума се иска и се постига толкова много. Това се равнява съ подвизитѣ на нашитѣ войници презѣ войнитѣ — само тѣ правѣха невъзможното възможно и това имѣ се виждаше обикновено нѣщо.

Конгресътѣ бѣ поздравенъ отъ стария и общоуважаванъ учителъ г. Г. п. *Василевъ*, сега н-къ на висшия уч. съветъ — като пратеникъ на м-ра на просвѣтата. Той почна съ бащинския укоръ на Иванъ Вазова, че ние живѣемъ като чужденци въ родината си, защото не я познаваме. За нейното опознаване и възлюбване допринасятъ най-много нашитѣ планинари—туриститѣ. Кметътѣ на града, г. *Цанковъ*, поздравя съборянитѣ съ добре дошли и подчерта най-главната заслуга на туризма: опознаване и обикване родината, което е основа на най-здравия патриотизъмъ. Председателътѣ на Туристическата федерация поздравя събора и декларира, че обединението на всички туристи, отъ Бѣлг. тур. д-во и отъ Федерацията, скоро ще бжде свѣршенъ фактъ. Това изявление се посрещна съ ржкоплѣскане, защото наистина е нежелателно и тамъ дори да има каквото и да било разцепление.

За председателъ на събора единодушно се избра стариятъ и заслужилъ туристъ г. *Д-ръ П. Козаровъ*, който припомни две нѣща. Първо, основаването на „Алеко Константиновъ“ преди 30 години, при което каза, че най-голтѣмитѣ тогавашни тѣхни пожелания сега сж постигнати и дори надминати — дѣлото крачи здраво напредъ. И второ, че въ 1911 г. той, отъ името на д-вото е вржчилъ на бѣлгарския престолонаследникъ, сега царъ Борисъ III, дипломъ за почетно членство, туристическа гега и значка. Обик-

налъ бѣлгарскитѣ планини, почетниятѣ членъ на Б. Т. Д-во не само често ги е обхождалъ, но ги е изучавалъ като естествоизпитателъ. Въ тази областъ неговитѣ познания и издирвания сж всеобщо признати, заради което и Университета го прогласи за докторъ на естественитѣ науки honoris causa. Г-нъ Козаровъ още не бѣ довѣршилъ предложението си за провъзгласяване *Н. В. Царя за почетенъ председателъ на Б. Т. Д.*, т. е. на всички обединени туристически д-ва въ Бѣлгария, когато всички съборяни станаха на крака и съ продължителни ржкоплѣскания и ура, посрѣшнаха своя върховенъ председателъ.

Измѣненията на устава засѣгнаха главно две области: улесни се обединението на дружествата, останали извънъ съюза, по една или друга причина, и се учреди Висшъ туристически съветъ, въ който ще влезатъ като съветници видни наши учени и общественици. Правѣше впечателение доминиращето единодушие и дѣловитосте. Многословие, което е вѣчната напасть на всѣко събрание, не се прояви. Съборянитѣ останаха съ чувството, че сж извършили добре своя дългъ и сж дали права насока на организацията. Идниятѣ конгресъ ще се състои въ Видинъ, а палмата на първенството за 1928 г. се даде на В. Търновското д-во „Трапезица“, за проявената отъ него енергична дружествена дейностъ. Неговъ председателъ е уважаваниятъ отъ всички туристи, старъ планинаръ и деятель г. Ц. Гергановъ.

Следъ закриването на събора, гражданството уреди вечеринка, на която бѣха поканени, между другитѣ, основателнитѣ и почетнитѣ членове на д-вото, отъ които се явиха г. г. архит. Г. Козаровъ, Ив. Златаревъ, Ив. Ламбовъ, Миланъ Киселички и Ив. Рачевъ. На тѣхъ, отъ името на Централното настоятелство, председателствующиятъ г. Никола Галчовъ даде почетенъ дипломъ и значка. Съ значка бѣ награденъ кмета на Ловечъ, съ което съборътѣ даде изразъ на своята благодарностъ къмъ Ловчанското гражданство за сърдечния приемъ. Отличията се раздадоха подъ звуцитѣ на „Шуми Марица“ и на туристическия химнъ „Балкани вдигайте се“, при тържествено настроение и общи акламации отъ граждани и туристи.

Любомиръ Владикинъ

Подпредседателъ на Соф. клонъ „Ал. Константиновъ“

БАЛКАНЪТЪ ПРЕЗЪ ВѢКОВЕТЪ

Преди хиляди години, когато родната земя бѣ още въ периода на своята материнска зрѣлостъ, следъ стихий ни родилни мжки се появи на бѣлия свѣтъ Балканътѣ.

Закърменъ въ непрестанната борба съ стихиитѣ, приспиванъ отъ суровитѣ пѣсни на морскитѣ бури, той скоро възмжжа подъ нѣжнитѣ милувки на животорното слънце. И когато въ тѣмнитѣ зори на историческитѣ времена до него достигна тържествующиятъ викъ на първото човѣшко сжщество решено

да живѣе, да се бори и да победи, Балканътѣ разтърси мощна снага, загърна се въ своятъ мъгливъ плащъ и като намрѣщи каменното си чело устрѣми презѣ мракътѣ на бждацитѣ времена своя строгъ и загадъченъ погледъ...

* * *

Прѣвъ до него се приближи съ страхопочитание първобитния човѣкъ. Подгоненъ отъ природнитѣ стихии и звѣроветѣ, той гърсѣше закрила. Балканътѣ

разтвори могщитѣ си скути и го подслони. Благодарниятъ дивакъ му издигна олтаръ въ своята бедна, но чиста душа и започна да го обожавя. И стана Балкантъ Богъ . . .

Втори долета къмъ него поетътъ, възседналъ крилатия конь на своята фантазия и изпълненъ съ любов и преклонение къмъ вѣчната красота. И въ съпроводъ съ своята възшебна лира той възпя Балкантъ въ най-възторжени химни и окичи загадъчниятъ му образъ съ дивни сказания. И стана Балкантъ легендаренъ герой . . .

Трети по редъ заста на предъ него човѣкътъ — борецъ. Въ борбата съ свѣтовнитѣ неправди, той бѣше строшилъ оржието си, а отъ раненото тѣло, струеше буйната му кръвъ. Изнемощялъ отъ мъки и обезвѣренъ се струполи той предъ първиятъ балкански ручей. И когато се събуди милванъ отъ нежна бащинска ржка, той се почувствува възроденъ и съ закаленъ духъ, а въ сърдцетому горѣше пламъкътъ на вѣчната борба. И стана Балкантъ закрилникъ и баща на борцитѣ за правда и свобода . . .

Четвърти по редъ се яви човѣкътъ на науката. Той бързаше да попълни още една праздна страница въ голѣмата книга на природознанието и съ строгъ погледъ и твърда крачка обходи, огледа и измѣри всичко което не бѣше известно и изучено. И стана Балкантъ определено географско понятие и предметъ на дълги научни спорове и изследвания . . .

Пети по редъ се яви човѣкътъ на дѣлото. Той бѣше въоръженъ съ всички усъвършенствувани орждия на техниката. Скоро горскитѣ усои заеха отъ безпошаднитѣ удари на бравитѣ и предсмъртния стонъ на сразенитѣ столѣтници. Дълбоко въ земята остриятъ копачъ на рудокопа, крачка по крачка, завладяваше пжтищата, водящи къмъ богатата съкровищница да стария царь Балканъ, а буйнитѣ рѣки и потоци реваха отъ ядъ, впрегнати въ колесницата на родната промишленостъ. И стана

Балкантъ неизчерпаемъ източникъ на стопански блага и лостъ за повдигане народното благосъстояние . . .

Последенъ приближи туристътъ — планинецъ. Окрилянъ отъ любовта къмъ родната земя и изпълненъ съ страстенъ копнежъ къмъ красота, добро и истина, той съ благовение пристъпи въ приказното царство на Балкана и коленопреклонно заста на предъ златниятъ му тронъ. И стана Балкантъ изворъ на радостъ и любовъ, храмъ на чистата красота и символъ на свободата . . .

* * *

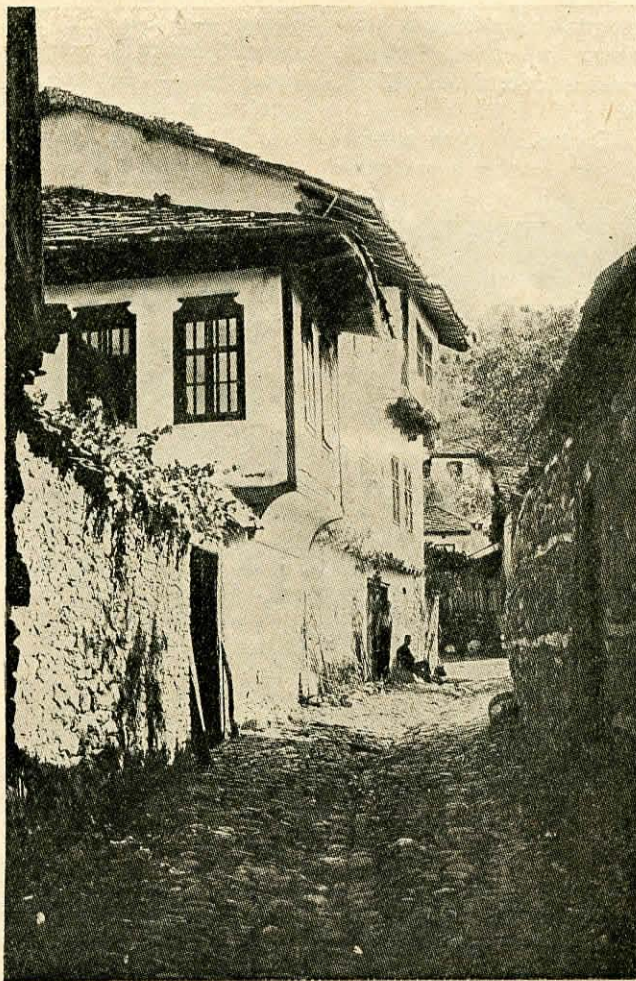
Нѣкога Балкантъ наистина бѣше Богъ. Наричаха го Хемусъ. Първитѣ хора, които дойдоха въ съприкосновение съ него, като истински деца на природата, не можаха да не се преклонятъ предъ неговото величие, красота и тайнственостъ. Той бѣше за тѣхъ и добъръ и зълъ, но безъ него тѣ се чувствуваха съвсемъ безпомощни и затова съ любовъ се заеха да го изучатъ и съобразно съ неговитѣ особености и привидни отношения къмъ тѣхъ, създадоха множество легенди, нѣкои отъ които чрезъ грѣцки и римски лѣтописци сж достигнали и до насъ.

Въ едни легенди Хемусъ изпѣква ту като Богъ-господаръ на севернитѣ вѣтрове, мъглитѣ и морскитѣ вълни, ту като съпругъ на бо-

гиня Родопа, отъ чийто бракъ се ражда речния богъ Хебрусъ (р. Марица). Въ други — той се явява като приказенъ царъ, владетеля на три морета: Черно, Бѣло и Синьо, който излиза на двубой съ морския богъ Посейдонъ за да отмъсти поруганата честь на дъщеря си Родопа.

Въ трети легенди, той е вече тракийски царъ и когато се опитва да превземе Византионъ, бива убитъ отъ митичния основател на сжщия градъ — Бизась.

Споредъ друга една легенда Хемусъ и Родопа били красиви юноши — братъ и сестра. Обичайки се нѣжно, тѣ се осмѣлили да се наричатъ по между

Ловечъ Вароша

фот. К. х. Радоновъ

си съ имената Зевсъ и Хера, заради което били превърнати въ планини.

Старитѣ гърци и римляни вѣрвали, че на Хемусъ обитава богътъ на войната Марсъ; тукъ вълшебния тракийски пѣвецъ Орфей оплаквалъ своята съпруга Евридика и жалбитѣ му замирали въ водитѣ на Дунавъ и Марица, докато и самия пѣвецъ билъ разкъсанъ на парчета отъ свирелитѣ менади. Името на Хемусъ пѣкъ произлизало отъ грѣцката дума хема=кръвъ, тѣй като цѣлата планина се обагрила отъ кръвта на единъ Тифонъ, който като стжпилъ върху нея да се качи на небето, билъ сразенъ отъ Юпитера.

За Хемусъ съобщава и Омиръ, като за най-висока планина, покрита съ вѣчни снѣгове и седалище

станаха свещенъ заветъ и божествено откровение на тѣхнитѣ приемници.

* * *

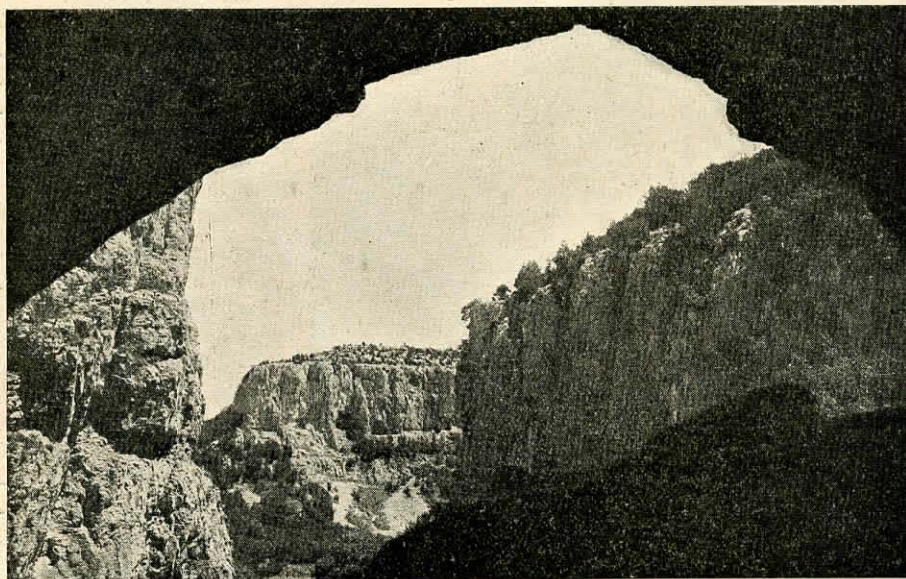
Първитѣ хора които историята отбеляза като синове на Балканътъ бѣха старитѣ траки, чийто легендарни царе достойно се сразяваха съ героитѣ на Омира подъ стѣнитѣ на Троя и записаха имената си за вѣчни времена въ най-великото епическо творение — Илиядата. Тѣхнитѣ потомци всѣкога отчаяно бранѣха свещената неприкосновеност на своятъ праотецъ — Балкана, и удивиха съ безумната си храбростъ най-великитѣ полководци на древността. Въ 510 год. пр. Хр. тѣ като буря врѣхлетяха върху неизброимитѣ пълчища на персийския царъ Дарий, а въ 355 год. пр. Хр., срещу желѣзнитѣ фаланги на Александъръ Македонски издигнаха първитѣ известни въ историята барикади отъ първобитни земледѣлски сѣчва и коли, върху които всрѣдъ неравенъ бой загинаха заедно съ своитѣ жени и деца.

Отпосле, когато надъ свещената земя почнаха да се виятъ гордитѣ римски орли, разперили широко крилата на черното робство, настана последната, неравна и жестока борба между синоветѣ на Вѣчния градъ и децата на Свободата. И много отъ лавритѣ на непобедимитѣ римски легиони бѣха развѣнчани, до като по непристѣпнитѣ чукари последнитѣ зацитници на Балкана при-

несоха доброволно живота си предъ олтаря на свободата, за да подчертаятъ съ кръвта си онова, което нѣкога бащата на историята — Херодотъ бѣ писалъ, че тракитѣ които населяватъ Хемусъ сж най-храбритѣ, най-справедливитѣ и вѣрватъ въ своето безсмъртие . . .

Дойде епохата на тежко политическо и духовно робство, но и него скоро го замѣни ужасътъ на варварскитѣ нашествия.

Настана второ вавилонско стѣлпотворение. Много народи трѣгнаха да дирятъ щастие въ нещастieto на другитѣ, изчезнаха навѣки отъ лицето на земята. Вѣковни култури се рушаха, царски корони се търкаляха въ прахътъ, а старитѣ богове загиваха подъ развалинитѣ на своитѣ собствени храмове. И много дни слънцето изгрѣваше въ кърви за да залѣзе всрѣдъ пепелища, до като грѣцкия Олимпъ и римския Капитолий преклонятъ смирено глава предъ Голгота. Тогава като легендарния Фениксъ, отъ пе-

Надъ Дрѣновския манастиръ

фот. К. х. Радоновъ

на студенитѣ вѣтрове. Споредъ Титъ Ливий въ 181 год. пр. Хр. царъ Филипъ V Македонски се изкачилъ на най-високия връхъ на Хемусъ, за да се ориентира върху замисления отъ него походъ срещу Римъ, защото и той, както всички, вѣрвалъ че отъ тамъ се виждатъ тритѣ морета: Черно, Бѣло и Синьо. Най-после Хемусъ имаме изобразенъ и върху римски монети отъ II в. сл. Хр., като момъкъ седналъ върху скала съ издигната надъ глава дѣснаца, въ лѣвата си ржка държи копие, а до него е изобразено дърво подъ което стои мечка.

Отъ всичко това се вижда много ясно какво участие е взималъ Балканътъ въ живота на първитѣ неговии поселници. Той е владѣялъ изцѣло тѣхнитѣ сърдца, умъ и въображение. Въ неговия величавъ образъ тѣ сж обожавали Великото и Неизвестното, съзерцавали сж Красивото и Вѣчното, въплотявали сж копнежътъ къмъ Свобода и Съвършенство. И отъ тогава сждбата на първитѣ хора се свърза навѣки съ Балканътъ, а създаденитѣ за него легенди

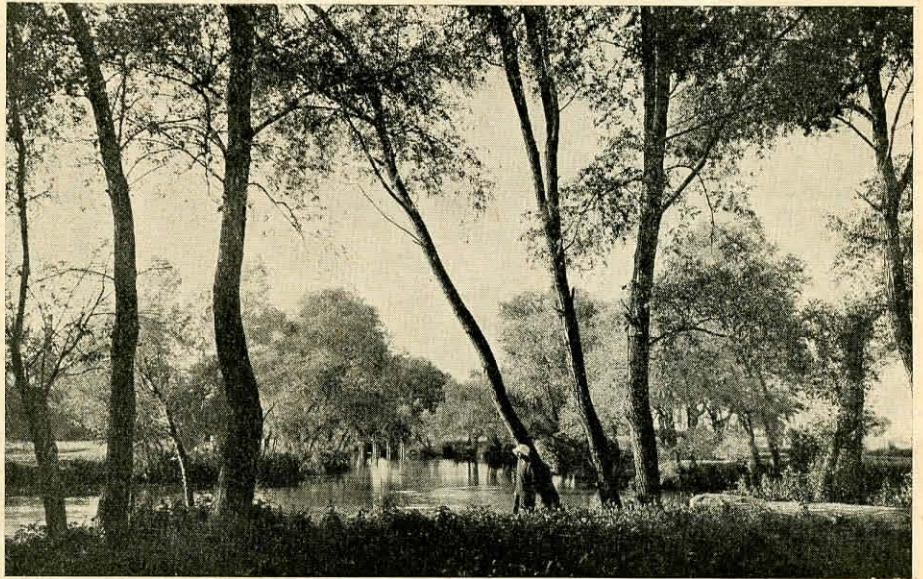
епълта на пожарищата, се роди новата култура под знака на кръста.

Когато почна тържественото шествие на Светия Кръст по всички пжтища известни на древността, Балканът бѣше подслонилъ славянитѣ, и тѣхнитѣ бѣли и черни богове дълго време обитаваха обвититѣ въ бури и мъгли балкански върхове. Въ бистритѣ планински вирове се кжпяха бѣлоснѣжни русалки, изъ горскитѣ усои омайни самодиви извиваха своитѣ кръшни хорѣ, въ тъмнитѣ пещери блуждаяха вампири, а когато заехтеше буря, страшни хали и змейове препускаха по небето на огнени колесници. И дълго още изъ свещенитѣ джбрави се разнасяха пророчески слова и заклинания, до като единъ день и последния жрецъ на Перуна отиде на кладата . . .

Настѣпиха нови времена, които ѡвещааха нови кървави борби и ковѣха нови тежки сждбини. Езичници ставаха християни, расови умрази изчезваха, племенни връзки се кжсаха. Семето на борческия духъ, което първитѣ българи прѣснаха всрѣдъ обширната угаръ на дълбоката славянска душа, даде изобилна жѣтва. Изъ недрата на Балкана се надигна единъ новъ народъ. Той високо заяви своето право свободно сществуване и искрено пожела да даде своя дѣлъ въ културната история на човѣчеството. Но духътъ на Марса още витаеше надъ стария Балканъ и българскитѣ народъ поведе епична борба за свободенъ творчески животъ, която продължава и до днесъ. Като достойни приемници на древния Богъ на буритѣ, се носятъ крилатитѣ български отряди по всички крайща на родната земя за да бранятъ придобитата съ кръвъ свобода. Челото на Балкана се покри наново съ неуведаема слава. До неговия слухъ достигаше ехтежа на тритѣ морета, примѣсенъ съ грѣма на биткитѣ и побѣднитѣ пѣсни на неговитѣ синове. И много чужди царе и знаменити полководци навеждаха глави предъ неговия гордъ погледъ, крачейки унило по незнайтѣ пжтища на робството. Самъ той дебнеше всѣка коварна изненада и я задушваше въ своитѣ страшни прегрѣдки. Презъ епохата на Великия Симеонъ Балканътъ възсия отъ ореола на новата славяно-българска култура и заслужено получи похвалитѣ и удивлението на цѣлия християнски миръ. Въ неговитѣ тихи горски кжтчета изникнаха първитѣ тогавашни храмове на науката въ които и царь и народъ, и ученъ и простъ, сплотени въ едно, съ общи усилия търсѣха свѣтлилъ

пжтища на познанието . . . На нѣколко пжти българския народъ подобно легендарния Тифонъ се въземаше върху плещитѣ на Балкана да стигне небето, но биваше сразенъ и като Орфея сѣдаше да оплаква своята злочеста сждба, разкжсванъ отъ свирепитѣ менади: Завистъ, Егонизъмъ и Коварство . . .

И всичко това звучеше наистина като легенда въ глухата и злокобна нощъ на новото и най-страшно робство, когато българския духъ бѣше разпнати на кръстъ. Народътъ който нѣкога ларяваше на другитѣ свобода и свѣтлина, сега загиваше въ мракъ и робство. Гениятъ, който научи невежественитѣ славянски маси да славятъ Бога на свой роденъ езикъ, умираше забравенъ и отъ самия Богъ. Идеше краятъ. Надъ окървавената българска земя се спускаше бавно,

Тунджа при Ямболъ

фот. К. х. Радоновъ

но сигурно тежката завеса на забвението. Буднитѣ нѣкога български синове отдавна спѣха своятъ тежкъ мъртвешки сънъ, но . . . имаше Единъ, който все още бдѣше предъ догарящия жертвеникъ на българския Богъ. Това бѣ вѣковния стражъ на свободата — Балканътъ. Неговиятъ страшенъ нѣкога за враговетѣ погледъ сега бѣ отправенъ къмъ свѣтата Атонска гора, кждето все още мъждукаше кандилото на народната свѣсть. И когато презъ тжжнитѣ пѣсни на робството до него достигнаха пророческитѣ слова на скромниятъ светогорски монахъ, Балканътъ разтърси мощна снага, намѣтна хайдушко рухо и развя кървавия байрякъ на свободата. И нова юнашка кръвъ ороси китнитѣ балкански поляни, а по села и градове много български синове увиснаха съ страшна сила на бѣсилкитѣ, но свещения завѣтъ: „свобода или смъртъ!“ се предаваше отъ уста въ уста и отъ родъ въ родъ, до като единъ день цѣлия български народъ пое тежкия кръстъ и трѣгна къмъ Голгота, за да изпие до дѣно горчивата чаша на страданието.

И Въскресението — възвестено отъ победоноснитъ орждия на Царь Освободителя — долетя върху крилата на братскитъ руски орли за да бже наново день, тамъ гдето въ петвѣковния мракъ се чуваше само зловѣщия звънъ на оковитъ и ехото на робски стенания . . .

* * *

Днесъ, когато българскиятъ народъ съ гордостъ си спомня за златния вѣкъ на Симеона и великата

епопея на Шипка, ние канимъ всички на поклонение къмъ Балкана, тамъ, гдето бистритъ струи на балканскитъ ручей, изплакали сълзитъ на петвѣковното робство, подематъ наново съ ехото на шеметнитъ върхове тържественитъ химни на свободата; тамъ гдето изъ горскитъ усои бродятъ неспокойнитъ духове на борцитъ, паднали за правда и свобода, а самотнитъ балкански звезди синиятъ горски тжжець и кърваво-червенитъ рози шептятъ още легенди за тѣхнитъ юнашки подвизи.

Хр. Г. Фърговъ.

Пиринъ — Циркусь Бъндерица

К х. Радоновъ

ВЪ ДЕБРИТЪ НА ПЛАНИНАТА

Една тиха привечерь, по здрачъ, влакътъ ме остави на Костенець-баня, два часа по-сетне, азъ вече бѣхъ предъ терасата на хотелъ „Природа“, — срещу самия водопадъ, гдето, надвесенъ надъ бездната, се любувахъ на околнитъ гледки, вслушвахъ се въ гърмежа на рѣката и въ тайнствениятъ шепотъ на тихитъ вечерни, балкански зефири . . . А ревътъ на рѣката е вѣчно сѣ така буенъ, страшенъ сърдитъ и гърмовитъ; той изпълва цѣлата околностъ съ глухота и подземенъ тънтежъ, подобно рева на нѣкакъвъ окованъ въ клѣтка, лютъ звѣръ, който яростно пѣшка, стене и ридаетъ за своята скжпа

свобода. И азъ мисля, че тоя тайнственъ, вѣченъ гърмежъ на рѣката е, що придава красота и поезия на тоя чаровенъ кжтъ въ недрата на Родопитъ . . . Защото, вечеръ — той неусѣтно ви унася въ сладка дрѣмка; ношемъ — дебне надъ васъ и ви люлѣе съ своя захласъ и глухота, а сутринъ — още въ тъмни зори — ви пробужда, за да се радвате на небесната синева, и да слушате първитъ концерти на крилатитъ пѣвци.

Сега е тиха, звездна полунощъ . . . А тя е прегърнала въ своята тайнствена мантия балкана, на хоризонта едва се очертаватъ слабитъ, почти

недоловими контури на околнитъ бърда и хълмове, не се долавя дори и гърлото на клисурата, то се губи въ общия, тъменъ фонъ на вечерната дрезгавина. Тукъ-таме, едва мждеятъ слаби свѣтлини, пръснати изъ клисурата: — това сж вилитъ на гоститъ, които пълнатъ лѣтовището всѣка година. Тѣхнитъ свѣтлини като че ли наподобяватъ нѣкакви вълшебни, тайнствени кандила — нощемъ тѣ сж едничкитъ свидѣтели, които напомватъ, че въ тая усяя има обитатели. Спомнямъ си, че преди 15—20 години тукъ, освенъ банята имаше само 3—4 кжщурки, повечето бараки и дюкянчета, а сега цѣлата околностъ е изпѣстрена съ многобройни, солидни и красиви вили, изградени въ модеренъ швейцарски стилъ. За напредъ, щомъ се уредатъ по-добри съ-

леглото. Бързамъ къмъ водопада и клисурата. А тя започва надъ самата баня; една камениста пжтека води на лекъ наклонъ до гърлото ѝ, което е въ дѣсно, край самия водопадъ. Грамadni камъни бълвани ограждатъ гърлото на клисурата отъ дветъ ѝ страни; а това е само началото на безкрайния лабиринтъ отъ върхове, блокове и отвесни скали, между които се провиратъ като по едно чудо на природата — борове, иглика и други балкански зеленини. Издалече, тая растителностъ изглежда като да е поникнала изъ самитъ скалаци; а последнитъ иматъ разнообразни, заострени, причудливи форми на всевъзможни фигури, вълшебни цвѣтя, дори и на човѣци, които фигури ви запиратъ на всѣка крачка. И колкото повече се навлиза навжтре въ

Мусаленския масивъ

общителни срдства, това лѣтовище, по своето положение, природа, мекъ климатъ и главно лѣковита вода, много ще има да напредва. Азъ предполагамъ, че то ще играе — за насъ — ролята на единъ български Карлсбадъ, Тиролъ, Швейцария, че ще бжде наша балканска гордостъ . . .

* * *

Пробудихъ се твърде рано — едва се зазоряваше . . . Нощта минахъ почти безсънно — въ съзерцаване на вечерната царица, която лѣеше тихо своята спокойна бѣла видѣлина по хоризонта, обсипанъ съ брилянти . . . Каква чаровна нощъ, каква радостъ и тържество! Подобни безсънни нощи, почти винаги прекарвамъ при преумора отъ пжтуването, отъ многото нови впечатления, или отъ промѣна на

клисурата, толкова повече и тѣзи скали ставатъ и по-високи, по-шеметни и по-страшни, а ведно съ съ това и гледкитъ — по-пѣстри и по-омаяни! Никжде не се повтаря една картина, на всѣки мигъ предъ васъ изпѣкватъ нови гледки, нови пейзажи, все по-красиви и по-пленителни. А рѣката е величествена; тя бучи и се пени, като прескача камънитъ и образува скокове, малки водопадчета и пенливи вирове, които ви омаиватъ и ви каратъ да се запирате на всѣка крачка. Водитъ на рѣката сжщо така, всѣки мигъ мѣняватъ своитъ багри, ту наспроти небето, ту наспроти скалитъ и трѣвитъ, които тѣ промиватъ: на мѣста, тѣ сж бистро-прозрачни като сълза: другадѣ — тъмно-зелени, а нѣкжде — небесно възсинкави.

Пжтеката се вие, ту въ лѣво, ту въ дѣсно отъ

рѣката, която тя прехвърля съ многобройни дървени мостове, построени от тѣлата на исполински борове, свличани — на трупи — от околнитѣ бърда и висоти. Тѣзи мостове отстоятъ на твърде близки разстояния единъ от други и служатъ като спирки за приятна отмора на поклонницитѣ на клисурата. Особенно е красивъ третиятъ мостъ, край прочутия „Моминъ виръ“; това сж два грамадни басейна, които рѣката е образувала от нѣколко, последователно нахвърлени единъ върху други изполински камъни, които приличатъ на грамадни изполински стълба, изгладени като една наклонена тепсия отъ устремния улей на водитѣ презъ течение на вѣковетѣ. Едно древно повѣрие разправя, че — нѣкогажъ — въ тъмно-зеленитѣ дълбини на тоя виръ е намѣрила миръ и вѣченъ покой за своята страдна душа млада дѣвойка, попарена като нѣжно цвѣте отъ житейскитѣ бури. Клисурата се простира съ часове навжтре и колкото повече се вдълбочавате въ нейнитѣ тайнствени дебри, толкова повече тя ви се струва по-страшна, подива и по-величествена! И вашиятъ погледъ блуждае ту въ нѣкой далеченъ, самотенъ връхъ, чието чело се кжпе въ небесата, ту върху скалитѣ, увѣнчани съ нѣкой боръ, ту въ пенливитѣ, яростни талази на рѣката, ту въ зелената мантия на околнитѣ непристъпни, девствени гори! И вие неволно се запирате на всѣка крачка — въ захласъ, унесъ и възторгъ предъ тая красота и предъ това безмълвно величие! Вие гледате съ трепетъ и благовение на далечниятъ Бѣлмекенъ и вие даже завиждате на орлитѣ, които бавно и горделиво се виятъ високо надъ главитѣ ви; защото тукъ тѣ сж едничкитѣ постоянни горделиви обитатели въ това царство на облацитѣ.

* * *

Повръщамъ се по пжтеката, за да слезна долу край самия водопадъ — гордостъта на лѣтовището. Нѣколко грамадни, изполински блокове почти цѣли почерняли и обрасли презъ вѣковетѣ въ плесень и водни треви, нахвърлени отъ двѣтѣ страни на водопада, единъ върху други — високи, отвесни, страшни. Когато се доближитѣ до тѣхъ, вамъ се струва като че ли тѣ — всѣки моментъ — ще се откъснатъ и ще се струпоятъ надъ главитѣ ви. Шомъ достигне до тѣзи исполински скали буйната планинска рѣка, за да ги наддѣлѣе и превъзмогне,

прави единъ отчаянъ, исполински скокъ и се хвърля съ една устремна, страшна яростъ, долу, въ бездната, която е образувана въ самото подножие на скалитѣ. Водитѣ на бързея се хвърлятъ между скалитѣ отъ една шеметна висота на грамаденъ воденъ стълбъ надолу, гдето, въ бездната, мигновено се разтапятъ на буйна, клокопяща пяна, на хиляди сребристи капчици, презъ които ясно се очертаватъ разнообразнитѣ тонове на джгата. И тая джга, догдето грѣе слънцето, постоянно увѣнчава съ единъ златенъ сърпъ гърлото на водопада и придава една чудна хармония на цвѣтоветѣ между околнитѣ почернѣли скали. При падането си, водитѣ надаватъ единъ страшенъ, свирепъ, адски ревъ, който изпълва съ страхотенъ гърмежъ цѣлата околностъ! А край водопада човѣшкия гласъ е съвършено немошенъ и недоловимъ — като че ли и самата природа ви отказва госто-

Рила. Царевъ връхъ

фот. П. Поппандовъ

приемството си въ тоя чаровенъ кжтъ! Едничкитѣ постоянни обитатели на тая усоя — това сж пѣстроаленитѣ пѣстърви, които игриво се кжпятъ въ нейнитѣ тъмно-зелени дълбини и славейтѣ, които боязливо надничатъ въ нейнитѣ тайнствени дебри, накацали по вейкитѣ и зеленитѣ, всрѣдъ скалитѣ, чиито пукнатини сж обрасли съ здравецъ и горски теменужки, които се промиватъ отъ ручейтѣ на самия водопадъ. Отъ ударитѣ на водитѣ въ бездната се

образуватъ гжсти водни пари, които пѣплятъ нагоре и обливатъ околнитѣ скали съ влага и мокрота. Тукъ, падацитѣ води, въ своя вѣковенъ устремъ, така сж подгладили скалитѣ, обкржжаващи подножието на бездната, че тѣ постепенно — съ течение на вѣковетѣ — сж добили почти една съвършено овална форма. Приближавамъ още повече до скалата — край самата бездна: струя отъ пари облива дрехитѣ ви, хиляди водни капчици биятъ лицето ви. Тукъ водопадътъ е вече въ своята стихия: той е още по-негостолюбивъ и не може повече да се стои на това мѣсто: като че ли нѣкаква, невидима сила, неусѣтно магически ви привлича въ страхотнитѣ пазви на бездната, и вие гледате съ шеметенъ трепетъ и уплаха въ нейнитѣ девствени, тайнствени дълбини . . .

Наоколо е глухота и самотностъ, оглашавана само отъ гърмежа на водопада, а отъ тукъ, като погледнете нагоре, погледътъ ви блуждае, или върху скалитѣ, или се унася въ зелената мантия на околнитѣ планински бърда, или пѣкъ замира високо въ лазура.

D moll.

ТУРИСТИЧЕСКА ИНДУСТРИЯ

Природата ни дава сама примѣръ за творба. Погледнете! Рѣката подронва единия си брѣгъ и насипва другия — образува острови и полуострови. Морето води вѣчна борба съ сушата, която залива или пъкъ изоставя. Високитѣ върхове смѣкватъ отъ главитѣ си глечеритѣ и буйнитѣ води даватъ животъ на хиляди — растителностъ и животни. Погледнете сжшо и на зараждащия се день. Неговата предизвестъ е величествена, а слънцето животворящо носи щастие и радостъ. Ето защо и туриста е винаги жизнерадостенъ. Посещавайки природата въ всѣко време, той не може да не бжде всецѣло подъ нейното влияние и покровителство. А тя му се отплаща пребогато. Тя му разкрива историята си, възпитава го въ хубавото и художественото, описва законитѣ на развитието си и го учи къмъ трудъ и постоянство.

Като всѣко културно движение, туризъмът има своя материална постройка, именно, стопанската. Тя играе оная голѣма роль за разпространение и обмѣняне на културнитѣ придобивки на човѣка, че може съ право да се каже че проявата на човека да ходи е основата на напредъка. Развоят на напредъка на човѣчеството показва, че именно движенията: военни, стопански, търговски и др. на народитѣ способствуватъ за издигането имъ и обмѣняне на културата. Сжщо влияние за напредъка се указва и на индивида, когато той вече чисто туристски — любознателски посещава различнитѣ мѣста. У насъ е съ дълбока смисълъ поговорката: „Не питай старо, а патило“ т. е. знае този, които много ходи.

Различнитѣ мѣста и населени пунктове се отличаватъ съ своята особеностъ. И тази именно особеностъ на конструкция, на начинъ на животъ, на развитие оставя дълбоки спомени у туриста. Така напр. нашето Черно море оставя силно впечатление съ своята ширь, съ своитѣ вълни и особенъ животъ. Балкана е свързанъ съ геройството на цѣль единъ народъ и историческитѣ мѣста по него възкръсватъ на туриста множество дѣла и безстрашия за свобода. Шипка остава символъ на слава и открива дверитѣ на свободенъ полѣтъ на народния творчески духъ, а Вола е вдѣхновение на безпримѣренъ идеализъ и честно служене на идеитѣ. Рила е природния олтаръ, въ който се възнасятъ чиститѣ молитви на поточетата, пѣсенята на птичия хоръ и хилядитѣ

богомолци — вѣчно зеленитѣ борове възвисяватъ своитѣ чела и ржце къмъ свѣтлото небе. А тамъ — въ свита отъ върхове се издига Мусала, гордъ и величественъ, господсвуващъ надъ балканитѣ и горащия направо съ Началото на Вселената. Пиринъ? Тази легендарна планина съ кристалнитѣ си очи, плачящи при всѣка радостъ и скръбъ? Ето върха. Ето пѣргавия каракачанинъ съ своитѣ многобройни стада. Жилището му е проста колиба. Това жилище въ малкото планинско селище е вече каменна сграда, която въ полето — въ голѣмия градъ е красивъ, стилизиранъ дворецъ съ многобройни удобства. А Дунавъ, този светълъ поясъ на северъ, носящъ купнежитѣ на толкова народи? Всичко това отъ най-великото до най-малкото и отъ най-сложното до най-простото

представлява живъ интересъ на туриста. Този интересъ се още повече усилва за чужденеца туристъ, който може би само еднажъ въ живота си ще посети това мѣсто. И посетителъ иска да запечати споменитѣ си. Но какъ? Тукъ идва въ помощъ туристката индустрия. Явяваща се отъ нуждитѣ на туризъмъ тя най-добре ще ги задоволи. Не ще да говоримъ за хотелиерството, за туристката екипировка и хранителни припаси, които се явяватъ индустрии отъ голѣмъ мащабъ.

Ще обърнемъ внимание само върху споменната туристска индустрия. Тя се явява въ изработване на картички, албуми, релефи, украшения, значки и други потребителни предмети. Науката въ своето развитие е достигнала до свършенство относно фотографното дѣло. Съ помощта на фотографическия апаратъ може да се правятъ снимки на забележителни и красиви природни пейзажи, на селища, сгради, паметници и др., които могатъ да се пазятъ дълго време. Тѣзи фотокартички могатъ да влезатъ въ обязностъ на дружествата на Б. Т. Д. и Ю. Т. С. да ги изготвятъ и разпродаватъ. Придружени съ обяснения или пъкъ съставени въ различни албуми и табла тѣ ще бждатъ охотно купувани отъ всѣки туристъ и пропагандаторъ на природнитѣ красоти, етнография и битъ. Туристката индустрия трѣбва да характеризира всѣко мѣсто съ своитѣ особености. У насъ монастиритѣ представляватъ добри мѣста за посещение. Ще трѣбва и тамъ да се усили производството на разни възпоминателни предмети. Всѣки единъ посетителъ на Рилския манастиръ знае какъвъ интересъ представляватъ „Кръстетата“, „По-

Петричъ

фот. П. Поппановъ

падийкитъ“, (лопатки за чесане отъ нечистива гадъ). Соколовския манастиръ носи спомена си съ малкитъ дървени иконички. Дръновския манастиръ — съ снимки и описания за манастиря и пр. пр. Ще трѣбва игуменитъ на манастиритъ да съзнаятъ доброто доходно перо отъ разпродажбата на такива предмети и още по характерно да изразятъ манастиря и околната мѣстность, като обърнатъ необходимото внимание върху художественото изработване на тѣзи възпоминателни предмети.

Необходимо е сжшо ржководнитъ тѣла на туристскитъ организации да се занимаютъ съ начинитъ и методитъ за развиване на туристската индустрия, която да характеризира разнитъ мѣста съ най-разнообразни работи, като се развие творческия духъ на туриста, които сами ще опредѣлятъ формиитъ имъ. Нека се надѣваме, че този въпросъ ще занимае и близкитъ събори и ще се канализира отъ туристскитъ организации.

Wott.

УЛТРАВИОЛЕТОВИ ЛЖЧИ

При разпадането на бѣлата слънчева свѣтлина се получаватъ седемъ цвѣта въ чийто краища сж червениятъ и моравиятъ. Чувствителни апарати, обаче доказватъ, че освенъ видимитъ съ око свѣтлинни области на слънчевия лжчъ сжществуватъ други, невидими, които сж почти десетъ пжти повече отъ първитъ. Еднитъ невидими съ просто око лжчи се

Доказа се, че ултра-виолетовитъ лжчи иматъ грмадно влияние върху здравословното състояние на организма. Тѣ сж, които убиватъ микробитъ и сж въ сжщность дезинфекторитъ въ слънчевата свѣтлина. Тѣ подбуждатъ организма да може да расте хармонично въ всичкитъ си части и да унищожава попадналитъ въ него микроби, начело съ туберкулозия. Доказано е, че подъ тѣхното влияние се увеличава калция въ кръввта; че тя се алкалинизира; че се промѣня отношението на фосфорнитъ соли въ нея; че се намалява кръвното налѣгане; че подкожната тлѣстина, при превръщането си подъ тѣхно влияние, въ холестеринъ, образува особенъ витаминъ, който е сроденъ съ тоя въ моруновото масло и има ясно изразено противорахитично дѣйствие върху организма. Подобно действие има и млѣко, което е изложено на тѣхно влияние (препаратъ „Вигантол“).

Юмрукчалъ

фот. И. Ивановъ

намиратъ къмъ страната на червения цвѣтъ и показватъ по-малкъ брой вибрации стъ него, а другитъ, наречени ултравиолетови, сж разположени надъ моравия цвѣтъ и иматъ по-бързи, но затова по-кжси, трептения. Първитъ иматъ по-голѣма връзка съ топлинитъ свойства на слънчевия лжчъ, а ултравиолетовитъ — съ неговото химическо действие. Знае е се, че фотографическата плака не се влияе отъ червения цвѣтъ. Но достатъчно е тя да се изложи за моментъ въ тъмното нагледъ поле отъ къмъ страната на виолетовия цвѣтъ, за да се докаже, че тя е химически активна.

Ултравиолетовитъ лжчи се произвеждатъ по изкуственъ начинъ съ специални („живачни“, „кварцови“) лампи. Обаче така произведени, тѣ струватъ скжпо, което е голѣмото имъ неудобство.

Затова, обаче, ултравиолетовитъ лжчи ни се даватъ съвършено бесплатно и въ голѣмо изобилие отъ Майката Природа. Обикновенитъ слънчеви лжчи, особено до обѣдъ, сж изобилни съ ултравиолетови компонети.

Понеже градската атмосфера е гжста и нечиста, поради влагата и праха, изобилни въ нея, кжсо трепящитъ ултравиолетови лжчи не могатъ да ги пробиятъ и така голѣма частъ отъ тѣхъ се губи. Даже обикновеното стъкло, колкото и прозрачно да е, задържа голѣма частъ отъ тѣхъ (30—50%).

Напротивъ, въ планинитъ, кждето въздухътъ е рѣдъкъ и чистъ, ултравиолетовитъ лжчи сж твърде изобилни. Така една отъ главнитъ причини за здравното въздействие на планината е нейното богатство на ултравиолетови лжчи.

Огорялата, изпечена кожа на курортиста и на

обичаята природата туристът ние сравняваме с хамбаръ, където се складират въ видъ на холестеринъ и витамини ултравиолетови лъчи.

Иде пролѣтъ и лѣто. Ние бихме искали да се образуватъ хайки за ловитба на ултравиолетови

лъчи. По нашитѣ планини тѣ сж толкова изобилни! Така подъ кожата на нашия народъ ще се складира едно сжщинско богатство отъ холестеринизирани тлъстини и витамини и ще го направятъ неуязвимъ за много болести!

Сливенъ

Д-ръ Ст. Кадиевъ

ВЕСТИ И БЕЛЕЖКИ

Експедицията „Алай-Памиръ“ въ Хималаитѣ. — Отъ организиранитѣ презъ лѣтото 1928 година експедиции отъ Германско-Австрийски Алпийски клубъ най-голъмъ интересъ представлява експедицията до Алай и Памиръ въ Хималаитѣ, организирана съ подкрепата на съветската академия на наукитѣ. Експедицията се е върнала вече и е публикувала откъслечни рапорти въ „Известията“ на горния клубъ, отъ където вземамъ следнитѣ интересни подробности:

66 участници, 2 аероплана, 60 камили, 160 коня и якове, освенъ това едно голѣмо число постоянно промѣнящи се мѣстни носачи и военна охрана — това съставлявалъ щабътъ и ядрото на тая експедиция. Главниятъ ръководителъ на експедицията е билъ Вили Рикмерсъ, който вече за втори пѣтъ ръководи експедиция въ Хималаитѣ. Групата на алпиниститѣ — шурмоваци се състояла отъ 7 души известни Мюнхенски алпинисти подъ началството на Д-ръ Борхоерсъ. Освенъ тѣхъ участвували отъ германска страна още нѣколко топографи, ентомолози, езиковедци, геолози, лѣкари, ботаници, фотографии и др. Отъ руска страна участвували 35 души подъ началството на професора-геологъ Шчербаковъ — най-добриятъ познавачъ на Памиръ, професоритѣ Коржиневски и Криленко, астрономътъ Белаевъ, минералогътъ Лабунзовъ, метеорологътъ Цимерманъ, топографътъ Исаковъ, Д-ръ Горбуновъ и нѣколко дами, между които Госпожа Размировичъ — отлична алпинистка и др.

Германскитѣ участници на експедицията напустнали Хамбургъ презъ месецъ май и презъ Източното море се озовали въ Ленингъ-градъ. Тамъ тѣ сж се срещнали съ разни учени и изследователи, изгубили доста време съ неизбѣжнитѣ преговори и уреждане на формалноститѣ съ властитѣ и потеглили най-сетне въ началото на Юний съ желѣзницата презъ Москва и Ташкентъ за градеца Ошъ, най-отдалечения край въ югоизточна съветска Русия.

Цельта на експедицията е била покрай чисто Алпинистическитѣ задачи, но и научното изследване на една малко до сега известна областъ отъ около 5000 кв. клм., включваща въ себе си планинскитѣ области на Алай и Памиръ (Памиръ = висока планина поляна), планинскитѣ масиви Селтау и Танимасъ, съставляващи автономната планинска държавица Таджикистанъ, принадлежаща къмъ съветска Русия и граничаща съ Китай и Авганистанъ. Обитателитѣ на тоя край, планинскитѣ Таджики, на брой едвали повече отъ 10.000 души — живѣели въ низки каменни къщурки, прилични на пещери, край скалитѣ на групи отъ 5 до 20 къщички; занимавали се съ скотовъдство, запазили стари и странни обичаи и говорили единъ непонятенъ и неизвестенъ до сега езикъ.

Следъ като бѣлия багажъ на експедицията отъ около 50 тона е билъ наговаренъ на 300 камили, коне и якове (якъ = двукопитно подобно на нашитѣ волове) керванътъ начело съ „Щаба“, метеорологичната и радиотелеграфна групи, авиаторитѣ и филмовитѣ оператори напустнали градъ Ошъ на 19 Юний. Първитѣ дни на пътуването били еднообразни. За 7 дни експедицията е стигнала презъ Сарж-Ташъ и прохода Талдикъ въ голѣмата Алайска долина. По пѣтя срещнали само тукъ-таме нѣкои пътуващи киргиски ов-

чари или гранични войници. Алайската долина се намирала на около 3.000 метра надъ м. р. и била оградена съ отвесни стени отъ варовникъ и червени пѣсчници, които представлявали дивна гледка. Следъ нѣколко дневно почиване и чакане пристигането на бавнодвижешитѣ се камили, керванътъ потеглилъ презъ прохода Казълъ-Артъ за езерото Кара-Кулъ, което стигнали за 3 дни. Тамъ били построени главниятъ продоволственъ базисенъ лагеръ, и метеорологична и аеропланна станции. Край голѣмото и красиво езеро Кара-Кулъ на около 4.000 м. н. м. р., обградено съ грамадни планински масиви, билъ построенъ цѣлъ лагеръ отъ палатки, складове и пр. Отъ тукъ научнитѣ групи и групата на Алпиниститѣ предприели своитѣ изучвания и първи възлази по всички посоки. Д-ръ Борхерсъ описва много духовито лагерния животъ и дейността на отдѣлнитѣ групи на експедицията. Членовѣтѣ на експедицията спѣли въ малки Клеперови палатки въ двойни непромокаеми чували пълни съ мекъ пухъ, за практичността на които немогатъ да намѣратъ достатъчно думи да се нахвалятъ. Храната имъ се състояла отъ оризъ, картофи (!), тестени произведения, месни консерви, сухи плодове и преди всичко чай. Отъ мѣстнитѣ гозби, каквито имъ приготвявали готвачитѣ не сж били особено възхитени, затова обаче много имъ се харесало айранътъ отъ камилско или яково млѣко и „кимусъ“ — възкисело млѣко отъ кобилитѣ на киргизитѣ, което имало слабъ алкохолически вкусъ и действувало много освежително. Докато здравето на всички участници и на добитѣка е било безукоризнено, тримата лѣкари на експедицията сж имали извънредно много работа съ даване на съвети и медикаменти на мѣстнитѣ овчари-Киргизи и Таджики и тѣхнитѣ семейства. Цѣлъ шабъ отъ преводчици, прислужници и пр. е трѣбвало да присѣтствува на тия прегледи и консулти. За какво ли не сж искали съвети и помощъ туземцитѣ. За всичко и на всички е билъ изнамѣренъ лекъ съ увѣрение, че действувалъ абсолютно сигурно. Само когато се явила една стара Киргизска и искала лекъ противъ бездетностъ — лѣкаритѣ се намѣрили ча тѣсно какво да ѝ дадатъ. Сжшо и научнитѣ групи си вършили добросъвестно своята работа. Професорътъ-геологъ Корженевски и докторъ Ньотъ се посветили върху изучаването на единъ новооткритъ отъ тѣхъ глечеръ въ областъта Пордоба. Д-ръ Райнигъ по цѣлъ день събиралъ брѣмбари, пеперуди и др. гадини. Метеорологътъ Цимерманъ — най-прилежниятъ отъ всичкитѣ — едва ли не и на съвъ правилъ своитѣ наблюдения и изчисления. Една отъ най-интереснитѣ работи се паднала на езиковеда Д-ръ Ленцъ, който жадно се е хвърлилъ да изучава неизвестния до днесъ езикъ на Таджикитѣ-овчари.

Но и Алпиниститѣ не оставали надире. Всички върхове на околността отъ 60 клм. били изкачвани и всички долини обходени. Така въ разстояние на 23 дни били „шурмувани“ 34 върха отъ 4.500 до 6.700 м. н. м. р., повечето отъ тѣхъ силно пресечени и обвити съ грамадни глечери и фирнови поля. За имена на върхове не се съобщава, понеже повечето отъ тѣхъ нѣмалю още никакви имена. Областьта около езерото Кара-Кулъ е била изследвана презъ 1894 година отъ из-

вестния смелъ природоизпитателъ Свенъ Хединъ, който и презъ тая година продължавалъ своитѣ изучвания въ северо-западния Тибетъ.

За съжаление, времето започнало да се разваля, което попречило много на нѣкои научни изследвания и главно на предприятията на алпиниститѣ. На 6-ий Юлий частъ отъ лагера билъ пренесенъ въ долината Кара-Джилга, гдето е билъ построенъ междиненъ лагеръ за алпиниститѣ съ храна и топливо за 14 дни. Целъта на групата е била да установи точното мѣстоположение на върха Пикъ Кауфманъ (сега покрѣстения Пикъ Ленинъ), като проучи подстъпнитѣ за изкачването му и установи неговата височина. Въ разстояние на 12 дни сж били правени тия проучвания повечето съ ски, като сж били изкачвани 8 върха до 6.200 метра. Височиниятъ въздухъ алпиниститѣ понесли доста добре, обаче страдали много отъ липсата на носачи. Мѣстнитѣ носачи ги напушали всѣкога още при първото встъпване върху глечери (защото споредъ последнитѣ, глечеритѣ били жилища на дяволитѣ).

Поради крайно неблагоприятното време алпиниститѣ напустили лагера въ Кара Джилга на 19 Юлий и се присѣдинили на 22 с. м. съ останалитѣ членове на експедицията въ долината на Танимасъ, като превземането на върха Пикъ Ленинъ отложили за по-късно при по-добро време.

На 23 Юлий обозътъ на експедицията настѣпилъ презъ Урусъ Тугай за глечера Мускулакъ на една височина отъ 3.500 метра. Завърнали се въ главния лагеръ алпинисти констатирани, че Танимасовия глечеръ, който е билъ отбелѣзанъ по картитѣ въобще не съществувалъ, а на негово мѣсто открили по-западно Федженковия глечеръ, който ималъ около 75 км. протяжение и ще да е единъ отъ най-голѣмитѣ глечери въ свѣта. На 29 Августъ билъ изкачванъ върха Фикеръ (6.600 метра), а на 31 с. м. единъ безимененъ върхъ отъ 6.900 метра. Следъ като научнитѣ и други изследвания въ тая областъ сж били привършени, главниятъ керванъ се премѣстилъ за 16 дни въ мѣстността Ал-

тънъ-Мазаръ, представляваща нѣщо като оазисъ всрѣдъ безкрайната пустиня отъ глечери и скали. Отъ тукъ сж били предприети последнитѣ изследвания, наблюдения и пр., понеже времето клонѣло вече къмъ заесеняване и се започнали приготовленията за връщане. Само групата на алпиниститѣ не искала да чуе още за прекратяване на предприятията. Съ свръхчовѣшка енергия членоветѣ ѝ изучвали подстъпнитѣ за възлизането на останалия още неизкаченъ върхъ Ленинъ. Следъ неимоверни усилия и преодоляване на голѣми препятствия и лишения, на 25 Септемврий 3.30 часътъ следъ обѣдъ и тоя върхъ отъ 7.200 м. н. м. р. е билъ превзетъ. На алпиниста Ервинъ Шнайдеръ при тоя възлазъ измръзнали краката и едва слѣзълъ подпомогнатъ отъ своитѣ другари до лагера на 5.600 м. височина, откъдето е билъ носенъ вече на ръце до главния лагеръ.

На 21 Октомврий цѣлата експедиция се е събрала пакъ въ изходното градче Ошъ следъ 124 дни престой въ планинитѣ и се завърна презъ Москва, — кждето имали сърдечна среща и изпращане съ Рускитѣ участници — обратно въ отечеството и домоветѣ си.

Голѣмитѣ резултати отъ тая експедиция за сега немогатъ да се обхванатъ и опишатъ цѣлостно, още по-малко да се изрази въ цифри постигнатото. Така напримѣръ алпиниститѣ се изкачили на повече отъ 60 върха надъ 5.000 метра, 10 върха надъ 5.500 метра, и 9 надъ 6.000 м. н. м. р.; Топографирана е една мѣстность отъ около 8.000 кв. км., направени сж 600 фотографически снимки и сж снети 10.000 метра кинематографически филмъ. И естествено-научнитѣ резултати не сж по-малко и тоже още не може да се систематизиратъ и опишатъ за сега. Така напримѣръ, Д-ръ Райнингъ се върналъ съ еднабирка отъ около 2.000 екземпляра представители на флората и фауната въ оня край, повечето неизвестни до сега.

Ще трѣбва, следователно, да дочакаме систематизирането и групирането на всички трудове, за да си съставимъ обща и ясна картина за голѣмитѣ постижения на тая единствена по рода си експедиция.

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

ДО Г. Г. ПРЕДСЕДАТЕЛИТЪ НА КЛОНОВЕТЪ НА БЪЛГАРСКОТО ТУРИСТИЧ. Д-ВО.

Другари,

Всичка сме още подъ впечатленията на Ловчанския съборъ, който отбеляза новъ етапъ въ разволя на българския туризъмъ. Задачитѣ сложени за разрешение бѣха отъ особена важность, но съборътъ се показа на висотата на положението и имъ даде правилно разрешение. Единодушието и възторгътъ, съ който бѣ провъзгласенъ Н. В. Царь Борисъ III за нашъ почетенъ председателъ; единодушното и добрата воля, проявени при измѣненето на устава, които правятъ възможно обединението на туристическия сили у насъ и уреждатъ въпроса за хижи и домове по единъ ясенъ и положителенъ начинъ, — говорятъ за едно нарастнало туристическо съзнание у всички наши членове.

Ние трѣбва да се поздравимъ съ тоя тъй важенъ напредѣкъ, който е залогъ за новъ блестящъ разволя на организацията ни.

Сега намъ предстои да работимъ съ удвоени

сили, съ новъ ентузиазъмъ, за прилагане новитѣ разпорѣдби на устава и решенията на събора. Нека пристѣпимъ безъ предубеждения къмъ обединение на туристическия сили и нека започнемъ системно и съ твърдостъ изпълнението на изработената програма за дейността въ планината и всрѣдъ обществото.

Новото Централно Настоятелство благодарно за даденото му единодушно довѣрие и заявява, че ще стори всичко възможно за успѣха на дружеството. Но то апелира къмъ всички членове за активна помощъ, защото само съ дружнитѣ усилия на всички ни ще можемъ да изведемъ на добъръ край хубавото дѣло на българския туризъмъ.

София, 22 юни 1929 г. Здравейте!

Председателъ: Н. ГАЛЧОВЪ

Секретаръ: В. ХРИСТОВЪ

Н. В. Царя и Българско Туристическо Дружество. По случай всенароднитѣ тържества за 1000 годишнината отъ епохата на царь Симеона и 50-годишнината отъ освобождението, Централното Настоятелство поздравя телеграфически Н. В. Царя, който е благоволилъ да отговори съ следната телеграма:

Галчовъ, председателъ Българското туристическо дружество.

Сърдечно благодаря Вамъ, на Настоятелството и на всички дружествени членове за изказанитѣ приветствия и добри пожелания по случай юбилейнитѣ народни тържества. Здравей!

Царьтъ.

Телеграмата, отправена отъ Ц. Н-во, гласеше:

София, Двореца, **Негово Величество Царя.**

Централното настоятелство на Българското туристическо дружество отъ свое име и отъ името на четири хиляди дружествени членове, изъ всички краища на Царството, възторжено приветствува Ваше Величество по случай рѣдкия празникъ хилядогодишнината отъ царь Симеоновата епоха и петдесетгодишнината отъ освобождението, и отъ върховетѣ на роднитѣ балкани праща бодро планинско „ехо“ на своя любимъ царь, като му пожелава дълго щастливо царуване и възвеличаване България по примѣра на древнитѣ български царе. Здравѣйте!

Председателъ: **Галчовъ**

По юбилейния съборъ въ Ловечъ сжщо сж разменени телеграми между Н. В. и дружеството ни, които предавамъ въ уводната статия на тоя брой.

Други поздравления. По случай народнитѣ тържества на 15 май, както и по случай юбилейния ни съборъ сж поздравени сжщо така и г. Министъръ-председателя А. Ляпчевъ, г. Министра на Н. Просвѣта Найденовъ, г. Министра на Желѣзницитѣ Р. Маджаровъ и г. Председателя на Народното събрание Ал. Цанковъ.

Висшъ Туристически Съветъ. — Една отъ важнитѣ промѣни въ устава, приети на XXII съборъ въ Ловечъ, въ заседанието му отъ 25 май т. г., е учредяването на единъ новъ върховенъ институтъ въ дружеството ни, подъ име „Висшъ Туристически Съветъ“. Въ неговия съставъ влизатъ:

- а) Почетнитѣ членове на дружеството;
- б) Избрани отъ събора отъ 8—16 лица, видни общественици и хора на науката, както и дружествени членове известни въ практиката или идеологията на туризма;
- в) Членоветѣ на Централното Настоятелство и Контролната комисиия;
- г) Дружественитѣ районни организатори (съгл чл. 21, буква д отъ новия уставъ).

Тая година съборътъ избра единодушно за членове на Съвета следнитѣ лица: г. г. Министра на Желѣзницитѣ Р. Маджаровъ, проф. А. Иширковъ, проф. Пар. Стояновъ, д-ръ Ив. Бурешъ — директоръ на Естествено-историческия музей на Н. В. Царя, Ст. Поплуковъ — управителъ на Б. Ц. К. Банка, П. Стояновъ — нар. представителъ, Цоню Гиргановъ — директоръ на Популярната банка Търново, и д-ръ В. Пѣевъ — адвокатъ Пловдивъ.

В. Т. Съветъ ще разглежда, било по предложение на Централното Настоятелство, било по свой починъ, въпроси отъ принципенъ характеръ, които сж отъ значение за развоя на туризма въ страната и ще заседава поне веднажъ въ годината.

Новото Централно Настоятелство. Избраното на XXII ред. съборъ въ Ловечъ Централно Настоятелство се е конституирало така:

Председателъ — Н. Галчовъ,
Подпредседатели — Ив. Раевъ и д-ръ Н. Караивановъ,
Секретарь-каснеръ — В. Христовъ,
Редактори — д-ръ Ив. Велковъ и проф. В. Захариевъ,
Домакинъ — Б. Кертевъ,
Съветници — д-ръ Б. Ковачевски и М. Кузовъ.
Отдѣлнитѣ комитети при Ц. Н-во иматъ следния

съставъ: хижестройство — д-ръ П. Пѣевъ и В. Кертевъ; пропаганда — проф. В. Захариевъ, д-ръ Б. Ковачевски и М. Кузовъ; представители въ общата комисиия съ Ю. Т. С. — съгласно спогодбата между дветѣ организации — проф. В. Захариевъ и М. Кузовъ.

Контролната комисиия има съставъ: Ив. Хр. Ламбовъ, Т. Тончевъ и П. Хаджиевъ.

Благодарность. Централното Настоятелство счита свой приятенъ дългъ да благодари още веднѣжъ, отъ свое име и отъ името на всички клонове, на г. Кмета на гр. Ловечъ, на дружествения клонъ „Стратешъ“ и на цѣлото Ловчанско гражданство за указания добъръ приемъ на съборянитѣ по време на XXII юб. съборъ — 24—26 май т. г.

Ц. Н. дължи да благодари сжщо така и на всички лица и организации, които поздравиха събора и дружеството по случай неговата тридесетгодишнина.

Асоциация на славянскитѣ туристически дружества. — *Първото официално посещение на славянскитѣ туристи въ България.* IV Редовенъ годишенъ конгресъ на асоциацията на славянскитѣ туристически дружества ще се състои на 22, 23 и 24 септември т. г. въ София. Ще взематъ участие делегатитѣ на Полското, Чехословакското, Югославянското и Българското туристически дружества. При откриване на заседанията ще бждатъ поканени представители на официалнитѣ власти и на славянскитѣ културни дружества въ Столицата. Следъ заседанието ще се устрои излетъ въ Рила-планина.

XXII дружественъ съборъ състоялъ се на 24 и 25 май н. г. въ гр. Ловечъ бѣ откритъ отъ подпредседателя на Ц. Н. г. Н. Галчевъ, който направи кратко изложение за дейността на дружеството презъ изтеклитѣ 30 години на своето сжществуване и направеното презъ изтеклата година. Събора бѣ поздравенъ отъ представителя на г. Министра на Просвѣщенieto, кмета на гр. Ловечъ, председателя на Ю. Т. С. и този на Б. Т. Ф. Следъ отчета на Ц. Н. приеха се пратеницитѣ на клоноветѣ — 73 души отъ 30 представени клонове въ събора. Избра се бюро на събора въ съставъ: председателъ Д-ръ П. Козаровъ (София) и подпредседатели Ив. Рачевъ (Ловечъ) и В. Радучевъ (Хасково) и комисиия по отчета, устава, бюджета, следъ което се приеха новитѣ клонове основани въ с. Костенецъ, гр. Сопотъ и гара Мездра и пратеницитѣ имъ. Изслуша се доклада на К. Комисиия. Съборътъ единодушно и безъ разискване одобри отчета на Ц. Н. и доклада на К. К. Въ връзка съ отчета, по докладъ на комисиията, съборътъ взе съответнитѣ решения по изправността на клоноветѣ спрѣмо Ц. Н.; по възобновяването на заглѣхналитѣ клонове; за засилване излетната дейность; за засилване провъѣтната дейность и разширение и увеличение на диопозитивната сбирка; за уредбата на туристическия спални и подобрението имъ, като се откриятъ такива въ Дупница Карлово, Самоковъ и др. излетни пунктове; по културната дейность на д-вото въ планината, която да се подеме отъ всички клонове, особено по отношение маркировката за райони, които се посещаватъ масово; по агитационата дейность, като всички клонове уреждатъ агитационни седмици; по финансовото издѣлжаване на клоноветѣ предъ Ц. Н.; по снабдяването на клоноветѣ съ необходимия инвентаръ и имоти; по пропагандата, като се продължатъ постѣпкитѣ за уредбата на „бюрото за туризъмъ“; по срещитѣ и посещенията на клоноветѣ, въ което отношение да се засили дейността на Ц. Н.; по списанието — за увеличение на пласимента му, и по въпроса за хижа „Алеко“ като се възложи на Ц. Н. да направи енергични постѣпки противъ закриването на хижата.

По въпроса за хижестроенето, членътъ на хижестроителния комитетъ г. П. Пѣевъ докладва програмата, която д-вото ще трѣбва да следва при строежа на хижитѣ съ огледъ нуждитѣ на туризъма. Докладваната програма се прие единодушно, споредъ която броятъ на необходимитѣ хижи е 51 отъ които 15 въ Рила (1 построена, въ Пиринъ 10 (две готови) въ Осогово 2 (една готова), въ

Родопс 5 (три готови), в Ст. Планина 12 (четири готови), в Средна гора 2 (една готова), в Витоша 4 (три готови), и Голо бърдо една (готова). За времето от 1929—1931 да се построят хижитъ: 1. Подъ Мусала, 2 на мѣстността Полянитъ в Пиринъ, 3) при езерото подъ в. „Белмеканъ“, 4) подъ в. Паскалъ (Черни Витъ), Ст. Планина и Дамница в Пиринъ.

Прие се „съглашението за отношенията на Българ. Турист. д-во съ Ю. Т. С“, съ което се урежда разглеждането на всички взаимни въпроси; въ съглашението се предвижда единъ комитетъ отъ членове на дветъ настоятелства, който ще има да урежда въпроситъ за членоветъ на дветъ организации, за хижестроенето и домостроенето, общо ръководство — пропаганда чрезъ вестникитъ и други общи издания, основаване на нови клонове където нѣма такива на една отъ организациятъ, издаване общи справочници и др.

Докладва се за учредяването на Съюза за защита на природата и работата която има да извърши. Докладва се и за състоянието на Б. туристическа кооперация, следъ което по предложение на председателя се прие всѣки клонъ на Б. Т. Д. да бжде членъ на кооперацията като запише отъ 3—5 дѣлове, а досега членуващитъ клонове да увеличатъ дѣловия си капиталъ.

Приеха се предложенитъ отъ Ц. Н. измѣнения на устава, съ които се допуска въ градове надъ 60,000 жители да има повече клонове; всѣки новъ клонъ трѣбва да има най-малко 100 редовни членове, а при образуването му се взема мнението на сжествуващитъ клонове. Увеличи се състава на Ц. Н. на деветъ души, като се прие да има двама подпредседатели и двама редактори, единия отъ които ще редактира списанието, а другия ще се грижи за събиране на материали и издаване на други дружествени издания (пжтеводители и пр.). Прие се учредяването на „Висшъ туристически съветъ“ като съвѣщателно тѣло при дружеството, който ще се състои отъ: а) почетнитъ членове на Д-вото; б) избрани отъ събора по предложение на Ц. Н. 8—16 видни общественици и хора на науката, както и дружествени членове познати като идеолози на туризма или въ туристическата практика; в) членоветъ на Ц. Н. и К. К. г) дружественитъ организатори, които ще се назначаватъ отъ Ц. Н. Съвета ще разглежда въпроси отъ принципенъ характеръ, които сж отъ значение за развоа на туризма въ страната. Устава се допълни съ нова глава за хижитъ и домоветъ като се прие дефиницията за сжжитъ и се уреди въпроса за строежа и собствеността имъ. Прие се предварителното опредѣление на клоновитъ делегати за съборитъ като се опредѣли кои клонове ще се считатъ изправни за да се допускатъ делегатитъ имъ въ съборитъ. Прие се разтурянето на клонове, които не изпълняватъ задълженията си спрѣмо Б. Т. Д., или явно действуватъ противъ интереситъ на последното. Разтурянето може да се обжалва и се спира до разглеждането на въпроса отъ най-близкия съборъ. Имотитъ на разтуренъ клонъ се предаватъ на Ц. Н. Приеха се и други нѣкои малки измѣни и допълнения на устава.

Прие се единодушно предложението правилникъ за паричното и вещественото отчитане на Б. Т. Д.

Съгласно приетото допълнение на чл. 8 отъ устава реши се да се допусне сжществуването на повече клонове въ София и Варна. Специално за Варна да се положатъ усилия за сливането на мѣстнитъ туристич. д-ва. — Избраха се 8 души за членове на В. Т. Съветъ.

Прие се бюджета на Ц. Н. за 1929 година на обща сума 396,000 лева приходъ и толкова разходъ. — Реши се отъ наличнитъ суми да се увеличи дѣловия капиталъ на Ц. Н. при туристическата кооперация въ размеръ на 4000 лева.

По въпроситъ докладвани отъ комитета по точка разни: 1. работата на полскитъ клонове въ планината, 2. подобрене на диалогитивната служба и 3. уредбата на пропагандаторска служба при Д-вото се реши Ц. Н. да вземе актъ отъ пожеланията изказани при разискванията.

По предложението на Ц. Н. провъзгласи се за пръвъ между клоноветъ презъ 1928 година за развитата отъ

него дейностъ, клонътъ въ В. Търново, на който въ лицето на Ив. Заяковъ се даде дипломъ за отлична дейностъ. Даде се дипломъ и на Пернишкия клонъ за отличната му дейностъ презъ 1927 година.

XXIII Дружественъ съборъ ще се състои въ гр. Видинъ.

Избраха се за действителни членове на Ц. Н. г. г. Никола Галчовъ, Василь Христовъ, Миланъ Кузевъ, Василь Захариевъ и Божко Ковачевски, а за запасни г. г. Д-ръ П. Пѣевъ, Д-ръ Л. Владикинъ и В. Баевъ. За членове на К. Комисия се избраха г. г. Ив. Хр. Ламбовъ, Тод. Тончевъ и П. Хаджиевъ.

Ямболъ. — На 19. май, т. г., клонъ е ималъ общо годишно събрание, на което е билъ даденъ отчетъ за дейността му презъ миналата година. Отъ отчета се вижда:

1) Че къмъ 1. I. 28 год. клонъ е броилъ 40 м. и 15 ж. Напуснали презъ годината 16 м. и 6 ж., а сж се записали нови 29 м. и 14 ж. Къмъ 31. XII. 28 г. клонъ е броилъ 76 изправни члена, отъ които 53 м. и 23 ж. — Въ това число не влизатъ 26 члена не напълно издѣлжени къмъ касата на клонъ.

2) Че презъ отчетното време клонъ е реализиралъ 6 излета, отъ които единъ 12 дневенъ до Пиринъ, посетенъ отъ 17 м. и 18 ж. Всякитъ излети сж били масово посетени отъ членове и гости, общиятъ брой на които възлиза на 183 души, отъ които 81 м. и 107 жени.

3) Че за сжщото време е реализирано 13,131-70 лв. приходъ, 8,519 лв. разходъ и 4012-70 лв. наличностъ.

4) Че „Сборния фондъ“ е достигналъ 1155 лв., отъ която сума сж платени пжтнитъ и дневни пари на делегатитъ отъ XXI. р. т. съборъ.

5) Че сп. „Б. Туристъ“ е получавано отъ 54 члена и 13 нечлена.

6) Че клонъ е членъ на Българ. турист. кооперация съ 500 лв. дѣловъ капиталъ.

Новоизбраното н-во се е конституирало: председателъ Т. Тодоровъ, подпредседателъ Д. Кръстевъ, секретаръ К. х. Радоновъ, касиеръ Ив. Д. Ивановъ, дом. библиотечаръ Кр. Шевкеновъ и свѣтници: Д. Ангеловъ, Ч. Иосифовъ и П. Хаймовъ, и к. комисия: В. Лоловъ, Ив. Икономовъ и Ив. Р. Драгневъ.

Адреса на клонъ е: *чрезъ К. х. Радоновъ ул. „Вазовъ“ № 10.*

Поправка. — Въ брой 5 на списанието въ списъка на почетнитъ членове е пропуснато името на почетния членъ г. *Ив. Рачевъ* — председателъ на клонъ въ Ловечъ.

Вѣрнитъ имена на председателитъ на Кюстендилския клонъ и на Карловския клонъ — и двамата почетни членове — сж *Миланъ Киселички и Иванъ Ил. Златаревъ.*

СКРЪБНА БЕСТЬ

Съ горестъ на сърцето съобщаваме на всички другари туристи, че нашия почетенъ председателъ

Инж. ЖЕКО ИВАНОВЪ

Техн. Директоръ на Минитъ

днесъ 7 часа сутринта внезапно почина. Ние туриститъ дълбоко скърбимъ за своя добъръ другаръ, и излетитъ въ планинитъ, които той много обичаше, всѣкога ще ни напомнятъ за неговия благъ характеръ. Нека Богъ ти дари миръ на душата.

Мини Перникъ, 20 Юний 1929 год.

Отъ членоветъ на Пернишкия клонъ на Българско Туристическо Д-во.

Съдържание: — Д-ръ П. Козаровъ, Негово Величество Царъ Борисъ III почетенъ председателъ на българското Туристическо дружество; Любомиръ Владикинъ, Туристическия съборъ въ Ловечъ; Хр. Г. Фърговъ, Балканътъ презъ вѣковетъ; D molle, Въ дебритъ на планината; Wolt, Туристическа индустрия; Д-ръ Ст. Кадиевъ, Ултравioletови лжчи; Вести и бележки; Дружественъ животъ.